

Minister

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit,
Ondergrond en Marien
Waterkwaliteit en -kwantiteit

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Datum

25 mei 2021

Kenmerk

IenW/BSK-2021/147834

Bijlage(n)

3

beslisnota

Wijziging Besluit activiteiten leefomgeving ivm
verzegeling toiletlozing pleziervaart

Inleiding

Er is een concept wijzigingsbesluit ontwikkeld dat het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aanvult met regels over het verzegelen van de afvoerleiding van een toilet op een pleziervaart. Er geldt een verbod tot het lozen van ongezuiverd toiletwater vanaf pleziervaartuigen. Door het verplichten van verzegeling wordt dit beter handhaafbaar.

Geadviseerd besluit

Met deze nota wordt u gevraagd kennis te nemen van de inhoud van het concept wijzigingsbesluit voor de internetconsultatie en akkoord te gaan met het aanbieden van bijgevoegde aanbiedingsformulier en A4-notitie aan de Ministerraad (in verband met de demissionaire status van het kabinet). Na behandeling in de Ministerraad zal de tekst van het conceptbesluit worden geplaatst op www.internetconsultatie.nl.

Beslistermijn

Hoewel er geen specifieke omstandigheden zijn die nopen tot een spoedig besluit, is het in verband met de voortgang van de wetgevingsprocedure gewenst om binnen een redelijke termijn een besluit te nemen.

Argumentatie

Er geldt een verbod om ongezuiverd toiletwater vanuit een pleziervaart op het oppervlaktewater te lozen, vanwege de daarmee gepaard gaande gezondheidsrisico's voor zwemmers en ter bescherming van het oppervlaktewater. Bedoeling is dat de eigenaren hun opvangtank leeg laten pompen bij de één van de honderden ontvangstinstallaties die bij jachthavens geplaatst zijn.

Dat lozingsverbod is echter zeer moeilijk handhaafbaar, omdat de lozing onder water plaatsvindt en dus (vrijwel) onzichtbaar is. Bovendien kan het alleen "op heterdaad" worden vastgesteld. Gevolg is dat er massaal geloosd wordt en de ontvangstinstallaties niet of nauwelijks worden gebruikt.

Onderhavige wijziging van het Bal houdt in dat de afsluiter in de leiding tussen toilet/opslagtank en huiddoorvoer van een pleziervaartuig in gesloten stand verzegeld moet zijn. Daarmee wordt het onmogelijk om via die leiding toiletwater te lozen, zonder het zegel te verbreken. Met deze verplichte verzegeling wordt controle en handhaving van het al geldende lozingsverbod mogelijk, en wordt men gestimuleerd de ontvangstinstallaties of andere legale alternatieven te gebruiken, zoals een zuiveringsvoorziening aan boord, een chemisch toilet, een droogtoilet, of toiletvoorzieningen op de wal.

Politieke context

Het lid van de Tweede Kamer De Groot (D66) heeft in een motie verzocht om een dergelijke verzegeling in regelgeving te verankeren.¹ Deze motie is aangenomen. Met de onderhavige wijziging van het Bal geeft u uitvoering aan die motie.

Kader

- Op grond van de Waterwet geldt een lozingsverbod en mogen pleziervaartuigen geen toiletwater lozen op oppervlaktewater.
- Tegelijk werden jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen verplicht om innamepunten te hebben, waar het toiletwater uit de pleziervaartuigen gepompt kan worden.
- Sinds oktober 2019 is de Regeling lozen buiten inrichtingen (Rlbi) gewijzigd. Daardoor mogen pleziervaartuigen een zuivering aan boord hebben, mits die goedgekeurd is. De verzegelingsplicht zal naar verwachting een impuls geven aan de vraag naar zuiveringsvoorzieningen.
- De voorschriften over de zuivering in het Rlbi zijn reeds omgezet in voorschriften in het Bal, met het oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- Met bijgaand conceptbesluit wordt het Bal aangevuld met regels over de verzegeling. Nadere regels zullen worden gesteld in de Omgevingsregeling.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie

Krachtenveld – Aanvankelijk was de branche kritisch op een verzegelingsplicht. Inmiddels kan men zich vinden in het neerleggen van deze plicht in het Bal. De branche wordt ook betrokken bij de nadere uitwerking van een aantal aspecten (zoals de wijze van distributie van de zegels) in de Omgevingsregeling. Daarbij streeft de branche ernaar om het voor de booteigenaren zo simpel mogelijk te houden en willen de waterschappen en het ministerie een regeling die voldoende fraudebestendig is.

Duurzaamheid – De verplichte verzegeling verhindert (illegale) lozingen van ongezuiverd toiletwater, wat leidt tot een gezondere en schone leefomgeving.

Burgers – Voor mensen met een pleziervaartuig betekent de verplichte verzegeling dat zij niet langer illegaal toiletwater in het oppervlaktewater kunnen lozen. Voor zwemmers in de buurt van pleziervaartuigen betekent het een lagere kans om ziek te worden door bacteriën en virussen in het water.

Afstemming - De inventarisatie van de knelpunten en de daarop volgende ontwikkeling van het ontwerpbesluit heeft plaatsgevonden in overleg met een werkgroep, waarin zowel eigenaren, (ver)bouwers van pleziervaartuigen en toezichthouders vertegenwoordigd waren. Onder meer namen hierin deel: de Unie van Waterschappen, HISWA-RECRON, Waterrecreatie Nederland, het Watersportverbond, het platform Waterrecreatie, de Nederlandse Jachtbouw

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35000 J, nr. 13

Gedrag in beleid - n.v.t.

[REDACTED]

[REDACTED]

Aan
Van

Minister
WOM

nota

Aanbieden CFL –Wijzigingsbesluit verzegeling
afvoerleiding toilet pleziervaartuigen

TER BESLISSING

Datum

14 september 2022

Onze referentie

Opgesteld door
WOM

Beslistermijn

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Al sinds 2009 is het verboden om vanaf pleziervaartuigen ongezuiverd toiletwater in het oppervlaktewater te lozen, omdat dit een gezondheidsrisico oplevert voor zwimmers en andere watersporters. Omdat de lozing onder water plaatsvindt, is die nauwelijks zichtbaar en het verbod daardoor niet te handhaven. Het lozingsverbod wordt daardoor op grote schaal overtreden. Om dit probleem aan te pakken wordt nieuwe regelgeving ontwikkeld, waarmee het verplicht wordt om de afsluiter in de leiding tussen toilet/opvangtank en scheepshuiddoorvoer in gesloten stand te verzegelen. Met de invoering van deze verzegelingsplicht wordt uitvoering gegeven aan een motie van D66-Kamerlid Tjeerd de Groot uit 2018.

De verplichting om de afsluiter te verzegelen wordt geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit. Het ontwerpbesluit zal met uw toestemming worden geagendeerd voor de CFL van 18 oktober a.s.

Indien u akkoord bent wordt vervolgens de directeur-generaal Water en Bodem verzocht het aanbiedingsformulier voor de CFL te ondertekenen en door te geleiden naar de CFL. Na behandeling door de CFL worden de stukken u aangeboden t.b.v. de behandeling door RFL/Ministerraad.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met agendering van het voorstel voor de CFL.

Termijn

Voor agendering in de CFL van 18 oktober 2022, is aanleveren aan het secretariaat van de CFL vóór 10 oktober om 12.00 uur nodig.

Kernpunten

Maatschappelijke context

Tijdens de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit die in de zomer van 2021 plaatsvond zijn bijna 4000 reacties ingediend. Het overgrote deel van de reacties kwam vanuit eigenaren van pleziervaartuigen en een viertal organisaties die deze

eigenaren vertegenwoordigen. Zij hadden voor hun leden voorbeeld-inspraakreacties opgesteld¹.

Bijlage(n)

2

De algemene strekking van deze reacties was dat de verzegelingsplicht pas zou mogen worden ingevoerd als er voldoende functionerende innamepunten zijn gerealiseerd, en als er zuiveringsvoorzieningen op de markt waren die aan boord kunnen worden gebruikt. Men vroeg daarom om een overgangstermijn van 5 jaar. In reactie daarop is vanuit het ministerie (in de Nota van Toelichting, paragraaf 9) aangegeven dat er ook andere alternatieven voor een spoeltoilet bestaan, die nu al beschikbaar zijn. Te denken is aan een chemisch toilet, droogtoilet of composttoilet, het zodanig aanpassen van het spoeltoilet dat daarmee uitsluitend urine kan worden geloosd of het gebruik van sanitaire voorzieningen aan wal.

Aan
Minister

Van
WOM

Er is in het onderhavige conceptbesluit (Artikel III) bepaald dat de verzegelingsplicht op zijn vroegst op 1 januari 2026 in werking treedt. Dit om als ministerie voldoende tijd te hebben om een organisatie aan te wijzen die de productie en distributie van de zegels op zich zal nemen, en de bijbehorende administratie. Vervolgens moet die organisatie voldoende tijd krijgen om deze taak op te pakken en uit te voeren.

Met deze overgangsperiode wordt tevens tegemoetgekomen aan de wens van eigenaren van pleziervaartuigen en hun branche-organisaties, om voldoende tijd te hebben om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie. In opdracht van IenW is Waterrecreatie Nederland recent een voorlichtingscampagne gestart², om de problematiek en de oplossingen daarvoor bij de doelgroep onder de aandacht te brengen.

Bestuurlijke context

Aan RWS en de UvW is gevraagd een HUF-toets uit te voeren. RWS verwacht een (beperkt) positief effect op betere naleving van het lozingsverbod, mits een aantal aanbevelingen in acht worden genomen. Voor zover mogelijk en gerechtvaardigd, zijn die aanbevelingen overgenomen, zoals de aanbeveling om RWS te betrekken bij de nadere uitwerking van de verzegeling in de Omgevingsregeling, en om voorschriften te stellen aan de wijze van verzegeling.

Sommige aanbevelingen zijn niet overgenomen omdat ze een frictie opleveren met de nationale en internationale regelgeving (bijvoorbeeld over de bereikbaarheid van de afsluiter) of omdat ze niet gerechtvaardigd zijn (RWS wil geld en mankracht voor toezicht, terwijl het lozingsverbod al sinds 2009 geldt). Tegen de achtergrond van de afgewogen inhoudelijke elementen van de HUF-toets leidt het eindoordeel van RWS dat het wijzigingsbesluit "moeilijk handhaafbaar" zou zijn, dan ook niet tot aanpassing van het besluit. De UvW heeft eveneens een HUF-toets uitgevoerd en is van mening dat het voorstel een noodzakelijke verbetering is om het naleefgedrag te verbeteren en de controleerbaarheid te vereenvoudigen.

¹ Voor de 2173 openbare reacties: zie https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/reacties

² Zie <https://varendoejesamen.nl/kenniscentrum/artikel/wees-geen-lozer-houd-ons-oppeervlaktewater-schoon-en-gezond>

Politieke context

D66-Kamerlid Tjeerd de Groot heeft in 2018 een motie ingediend, die strekte tot het invoeren van een verzegelingsplicht. De motie werd ondersteund door alle partijen, met uitzondering van de VVD.³

Met het wijzigingsbesluit wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

Juridische context

Het voorstel om de afsluiter in de leiding tussen toilet/opvangtank en huiddoorvoer in gesloten stand te verzegelen is een opvolgende stap in het beter handhaafbaar maken van het lozingsverbod. In 2019 is de Regeling lozen buiten inrichtingen al aangepast om zuivering aan boord mogelijk te maken (waarna kan worden geloosd). Er zijn op dit moment nog geen goedgekeurde zuiveringsvoorzieningen, maar diverse leveranciers hebben inmiddels wel interesse getoond om hun apparaat te laten testen, zodat het op de markt kan worden gebracht.

Het huidige voorstel wijzigt het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Omgevingsbesluit, dit zijn AMvB's onder de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking.

Technische details over de verzegeling zullen worden uitgewerkt via een wijziging van de Omgevingsregeling (de ministeriële regeling onder de Omgevingswet). Het concept hiervan zal naar verwachting begin volgend jaar aan u worden voorgelegd.

Op basis van de artikelen 18.6 en 18.7 van de Omgevingswet kunnen de personen die toezichthouden op toiletlozingen door de pleziervaart (werkzaam bij Rijkswaterstaat en de waterschappen) bevoegd worden verklaard om in pleziervaartuigen binnen te treden, ook als de schipper daar geen toestemming voor geeft. Hiervoor zal nog een (los) aanwijzingsbesluit worden opgesteld.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsformulier CFL	Aanbiedingsformulier met informatie over het wijzigingsbesluit
2	Wijzigingsbesluit verzegeling afvoerleiding toilet pleziervaartuigen	Wijziging van het Bal en Omgevingsbesluit, inclusief Nota van Toelichting

³ Tekst van de motie en uitslag van de stemming, zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2018Z22176&did=2018D56590>

Bijlage(n)

2

Aan
Minister

Van
WOM

Aan
Van

Minister

nota

Aanbieding aan ministerraad voor voorhang plus
doorgeleiding naar Raad van State van Wijzigingsbesluit
verzegeling afvoerleiding toilet pleziervaartuigen

TER BESLISSING

Datum

13 oktober 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/241961

Opgesteld door

Hoofddirectie Bestuurlijke &
Juridische Zaken
T

Beslistermijn

21 oktober 2022

Bijlage(n)

7

Aanleiding

Bijgaand wordt u ten behoeve van:

- toezending als hamerstuk aan de ministerraad van 4 november as.,
- toezending aan de beide kamers in het kader van de voorhangprocedure na behandeling door de ministerraad, en
- toezending aan de Koning voor advisering door de Raad van State als in het ontwerpbesluit geen ingrijpende wijzigingen zijn aangebracht,

voorgelegd:

- een ontwerp van het Wijzigingsbesluit verzegeling afvoerleiding toilet pleziervaartuigen inclusief de nota van toelichting,
- het aanbiedingsformulier voor de ministerraad,
- het advies voor de ministerraad,
- de voorhangbrieven aan de Tweede en Eerste Kamer,
- onderliggende besluitvormende nota's over het Wijzigingsbesluit verzegeling afvoerleiding toilet pleziervaartuigen,
- de voordracht aan de Koning.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met toezending aan de ministerraad, voorhangen bij beide Kamers en daarna doorgeleiding aan de Koning van het ontwerpbesluit (mits geen ingrijpende wijzigingen tussentijds) en akkoord gaan met openbaarmaking van onderliggende besluitvormende nota's over het ontwerpbesluit.

Indien u akkoord bent wordt u verzocht de volgende stukken te ondertekenen:

- het aanbiedingsformulier voor de ministerraad,
- de brieven aan de Tweede en Eerste Kamer,
- de voordracht aan de Koning met het verzoek tot voorlegging aan de Raad van State, en
- de nota van toelichting (niet: de artikelen) bij het ontwerpbesluit.

Beslistermijn

Graag uiterlijk 21 oktober in verband met behandeling door de ministerraad van 4 november 2022.

Kernpunten

- Het is al sinds 2009 verboden om vanaf pleziervaartuigen ongezuiverd toiletwater in het oppervlaktewater te lozen ivm gezondheidsrisico's. Lozing

vindt onder water plaats en is daarom nauwelijks zichtbaar en moeilijk handhaafbaar.

- Met dit besluit worden het Besluit activiteiten leefomgeving (verder: Bal) en het Omgevingsbesluit gewijzigd. Het Bal wordt aangevuld met regels over de verzegeling van de afvoerleiding van het toilet op een pleziervaartuig. Hierdoor wordt verhinderd dat ongezuiverd toiletwater in het oppervlaktewater wordt geloosd. Deze verplichting is beter handhaafbaar.
- Met de invoering van de verzegelingsplicht wordt uitvoering gegeven aan een motie van het lid van de Tweede Kamer De Groot (D66) uit 2018 om verzegeling in regelgeving te verankeren.¹ De motie werd ondersteund door alle partijen, met uitzondering van de VVD.²
- In het besluit wordt daarnaast de minister aangewezen als het bevoegd gezag voor het stellen van maatwerkvoorschriften of het beslissen over een gelijkwaardige maatregel bij het lozen van toiletwater van een pleziervaartuig, ook als dit vaartuig zich in regionale wateren bevindt. De handhaving in regionale wateren blijft berusten bij de waterschappen.
- Met het besluit is tot slot verduidelijkt dat de regels voor het lozen van pleziervaartuigen in het Bal niet gelden voor pleziervaartuigen waarop de Wet pleziervaartuigen 2016 niet van toepassing is. Dit zijn bijvoorbeeld historische schepen gebouwd voor 1950, kano's of duikboten.
- Naar aanleiding van de internetconsultatie zijn bijna 4000 reacties uitgebracht, waarvan er 2173 openbaar zijn.³ Infram heeft in opdracht van het ministerie van IenW alle reacties samengevat in het rapport 'Samenvatting reacties Verzegeling Toiletafvoer Pleziervaart'.⁴ In paragraaf 9 van de Nota van Toelichting is in tabelvorm aangegeven hoe met de opmerkingen is omgegaan.
- In opdracht van IenW is Waterrecreatie Nederland recent een voorlichtingscampagne gestart⁵, om de problematiek en de oplossingen daarvoor bij de doelgroep onder de aandacht te brengen. Bewustwording is belangrijk, zeker gezien de al bestaande alternatieve mogelijkheden,⁶ om ervoor te zorgen dat het toiletwater niet in het oppervlaktewater terechtkomt.

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35000 J, nr. 13

² Tekst van de motie en uitslag van de stemming, zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2018Z22176&did=2018D56590>

³ zie https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/reacties

⁴ zie https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/berichten

⁵ Zie <https://varendoejesamen.nl/kenniscentrum/artikel/wees-geen-lozer-houd-ons-oppeervlaktewater-schoon-en-gezond>

⁶ Alternatieven voor de (illegale) lozing van ongezuiverd toiletwater: het toiletwater opslaan in een tank en deze tank leegpompen bij de ontvangstinstallatie in een jachthaven, gebruik van een chemisch toilet, droogtoilet of composttoilet, gebruik van een voorziening waarmee uitsluitend urine kan worden geloosd, het gebruik van sanitaire voorzieningen aan wal of (in de nabije toekomst) het zuiveren aan boord

Onze referentie
IENW/BSK-2022/241961

Bijlage(n)
7

Aan
Minister

Van
HBJZ

Krachtenveld

Krachtenveld - Tijdens de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit die in de zomer van 2021 plaatsvond zijn bijna 4000 reacties ingediend. Het overgrote deel van de reacties kwam vanuit eigenaren van pleziervaartuigen en een viertal organisaties die deze eigenaren vertegenwoordigen. Zij hadden voor hun leden voorbeeld-inspraakreacties opgesteld.⁷ Een deel van de insprekers vindt een verzegelplicht onnodig, een deel vraagt om meer tijd voor de invoering ervan. Aan de laatste wens wordt tegemoetgekomen door de regels niet eerder dan 1 januari 2026 van toepassing te laten zijn. Watersportbonden vinden een goede waterkwaliteit belangrijk.

Onze referentie

IENW/BSK-2022/241961

Bijlage(n)

7

Aan

Minister

Van

HBJZ

Uitvoerbaarheid:

- RWS en de UvW hebben een HUF-toets uitgevoerd. Voor zover mogelijk en gerechtvaardigd zijn die aanbevelingen overgenomen, zoals de aanbeveling om RWS te betrekken bij de nadere uitwerking van de verzegeling in de Omgevingsregeling, en om voorschriften te stellen aan de wijze van verzegeling.
- De overgangsperiode tot 2026 geeft het ministerie voldoende tijd om een organisatie aan te wijzen die de productie en distributie van de zegels op zich zal nemen en de bijbehorende administratie zal regelen, en die organisatie de tijd deze taak op te pakken.

Juridisch:

- In 2019 is de Regeling lozen buiten inrichtingen al aangepast om zuivering aan boord mogelijk te maken (waarna kan worden geloosd). Er zijn op dit moment nog geen goedgekeurde zuiveringsvoorzieningen, maar diverse leveranciers hebben inmiddels wel interesse getoond om hun apparaat te laten testen, zodat het op de markt kan worden gebracht.
- Het huidige voorstel wijzigt het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Omgevingsbesluit, dit zijn AMvB's onder de Omgevingswet. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt. Ook bij (verder) uitstel is het voorstel nog relevant. Het besluit moet verder in een ministeriële regeling worden uitgewerkt en de praktijk moet nog tijd geboden krijgen de zegels aan te brengen. Inwerkingtreding van de verzegelingsplicht wordt daarom pas per 2026 voorzien.
- Technische details over de verzegeling zullen worden uitgewerkt via een wijziging van de Omgevingsregeling (de ministeriële regeling onder de Omgevingswet). Het concept hiervan zal volgend jaar aan u worden voorgelegd.
- Openbaarmaking van de onderliggende beslisnota's gebeurt door verzending ervan aan de Kamers in het kader van de voorhangprocedure.

Financiën - Er zijn geen regeldrukeffecten, het Adviescollege toetsing regeldruk heeft om die reden afgezien van een toets. Eigenaren van pleziervaartuigen krijgen met minimale extra kosten te maken.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

⁷ Voor de 2173 openbare reacties: zie

https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/reacties

Volgnummer	Naam	Informatie
2	Aanbiedingsformulier ministerraad	Aanbiedingsformulier met informatie over het wijzigingsbesluit
3	Advies ministerraad	Advies aan de ministerraad
4	Voordracht Koning	Voordracht aan de Koning met het verzoek het voorstel voor advies voor te leggen aan de Raad van State
5	Concept Wijzigingsbesluit verzegeling afvoerleiding toilet pleziervaartuigen	Wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en Omgevingsbesluit inclusief nota van toelichting
6	Voorhangbrief Tweede Kamer	Aanbieding aan Tweede Kamer ivm verplichte voorhangprocedure
7	Voorhangbrief Eerste Kamer	Aanbieding Eerste Kamer ivm verplichte voorhangprocedure
8	Openbaarmaking onderliggende nota's	<p>Het gaat om een tweetal onderliggende besluitvormende nota's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - IenW/BSK-2021/147826 (beslisnota aanbieding aan de ministerraad mbt het voornemen voor internetconsultatie ivm de demissionaire status van het kabinet) - IenW/BSK-2022/205733 (beslisnota aanbieding aan de CFL)

Onze referentie
IENW/BSK-2022/241961

Bijlage(n)
7

Aan
Minister

Van
HBJZ